

מסורת הש"ס

(א) הוריות יג, ב (ג) נלקמן יד. כוסה כד, א (ג) פרה פ"ג מ"א, (ד) מגילה ב, ע"ש וזכור כל פרה פ"ג מ"ז ע"ש, וזכור קד; ו (ו) נלקמן ג, א (ד) ח; א (ח) ש"ך לע"ב, ט (ו) ו"ל הפסח, ו (ו) ו"ל הפסח, ו (ו) ו"ע"ע מוס' בימות יד, ד"ה דלמא ומוס' שם כו: ד"ה למימא (ו) ו"ע"ע מוס' מגילה כג, ד"ה מעמלן, ט (ט) ו"ע"ע מוס' כוסה לו: ד"ה נפל ומוס' מגילה כג, ד"ה שפופרת ומוס' מולין ט: ד"ה טמאה ומוס' נדה מטו: ד"ה ש"ך,

תוס' י"שנים

מתני'. (א) שבועת ימים קודם יום הכפורים בפרישין. כלן שנה מנין קודם המעשה, כלן אומר [פסחים ג, א] אור ל"ד בחדש, ופסחים שנה מעשה קודם המנין כמלה נשאל ליום ד' [מתנות ג, א], האשה נקנית בשלל דרכים [קידושין ג, א], לפי הדין של נכריס ג' ימים [נ"ו, ג, א], והכרה כיוצא בהן התנה לא חס בה אלא שנה הכרה נכר, ופרישין י"ז ביהן אחר תחתיו: להקטין לו נגד וזכר כמדתו, כדלמרינן לקמן פ"ב (כג, ב) ונתמדי נשטע [פסחים סה, ב] כמדתו שלל יסגר ולא יומיר, ולהאריך לשמור עטמו כנהרה, ודוקא מתקנין אלל ביהן קודם דלמרינן מעכבא, שבת תורתא אשתו, ולענין לא היו מתקנין אשה אחרת דלא מעכבא, ומ"מ הכא כדלמין מזה מן המוציא בענין, ואפילו מעכבא, לכולי האל לא חיישין שמתא אשת השני כי היכי דלא חיישין כגמ' [הלל ג, א] למיתת השני, והבבא אומרים אם בן אין ד"בר סוף, בגמרא [שם] דייק לימור איניו להפסיה, גמ'. בפרישין ביהן השורף את הפרה, אומר רבינו הוקן דלון ללקמן מדקמיין כהן השורף דמריי ככהן הדיוט, דלא הכי נמי לו היה מני כהן העובד עבודה זרה"כ לא היה מוכיר כל דבר, דשמשע פיר כהן הדיוט השורף או טעוב, ואפילו אם ככהן הדיוט מיירי לא קאיא לשמאל, ללקמן פרה טרף בקלפי [מג, א] מפיח מולקח הכהן מדמה כחצוץ לאהדורי כלענור, דלמאי למיתא דכר כי האל מנא דמניא כספרי [חקת פי' קנן] ותחטא אותה אל אלעזר הכהן וזעשיתם וטמאו וטמא כל הפרת כ"ב דברי ר"מ, רבי יוסי ב"ר יהודה ורבי עשעון ורבי אלעזר בן יעקב אומרים וזעשיתם וטמאו וטמא כל הפרת כ"ב ככהן גדול בין כהן הדיוט, והא דלמרינן לקמן [מג, ב] חד לשנא דהיא דבעי פרת משה אלעזר בעיין לזרות כ"ב, הייט כ"ב, מיהו בין למר גיין למר לוי עושין אותה כהנים גדולים כדמין [פרה פ"ג שמשון האדנין פשה ששים, וכן כל אותם עשאו פרה היו כהנים גדולים וזכאי לן כנסתם פרה [שם] וזה היה כהן, ומנא נמי כנסתם פרה [פ"ג] דלא לו ריבין? ואמר לו איסי כ"ב כמה אמה נאה להיות כהן גדול, והא דמניא כספרי [חקת קנן] וברק את הפרה לענין, שיהא אחר שורף והוא רואה משמע דזכ כשר לשורף, הייט דלא כהי אמוראי דטרף בקלפי, עוד כי לומר שיהא כהן אחר שורף ויכן המפרש רואה. מ"ר בפרישין ביהן השורף את הפרה, אבל שאר הכהנים שהיו עוקרין כחשיתם פרה ובשרי כסוקין כדמשמע לקמן שהסגן היה מביע לפניה לא היו מפרישין אותן, ואפילו למאן דמסיק פרישה כפרה מקרא מוקמינן לקרא בעיקר מעשה הפרה הייט שריפה, ולשמאל היה לה למניקט הכהן המקבל שהוא עיקר שהיה לזרות כלענור, אלל לפי שערקיה לאפר שריפה, נקט שורף, אבל מומה, לרב דלמר כ"ב טרף בקלפי [הלל מג, ב] שחטת פרה בזר פסולת, ואיכא למאן דבעי לזרות כלענור, אלל לפי וכן חד חור דעמד לן, שב"ב מעשיה בבאי אבנים, יש פי מרבינו שאלה שכתוב כהן כהן קיבול דמה ואסיתא אפרה, ולא דק, דכפרה [פ"ט מ"א] מן כללותה של מי חטאת וסמך כללותה של חרם, ותנן [פרה פ"ה מ"א] ככל מקדשין, ועוד תנן [שם מ"ד] ומימי לא מתגיגה [גמ, ב] וסופרת שמתכה לחטאת ר"א אומר יטביל מיד רבי יוסוב אומר יטמא ויטביל, אלל לא בעינן כל גללים, מדכריה עטביל אלמא דת קטולי טומאה היא, עוד אמרינן כ"ב דמנחות א, [ב] גבי כהן המזה דס הפרה דמקא אלכטו כשפת המוקד, משמע דהוי על שרת, דשכיל אחר הפסע לא היו קרי ליה מוקד, וכיון דהוי על שרת א"כ הוי על מתכת דקריין [הלל ג, א] דלא שרת של עץ לא בעדין, מיהו על היא דמנחות חמייה, דכספרי [חקת קנן] משמע שמתות קבלת דמה היה ביד, ומפיין ליה מלוג של מטרעט שהיה בידו, וי"ל דפליגי, אי נמי, נראה לרבינו הארי"ה דהיא דספרי מיירי לענין רואה כחצוץ דלא ליפין מהאלת אלוה שהוא בכלל, ומפרש רבינו הוקן דקאי האלוהא שהיו מוין על הכהן כזאתה לשה קודם שריפת הפרה וכן משמע לשנא דכל מעשיה דלשכסה קאל, ויכי תנן כנסתם פרה [פ"ג מ"א] א אחד או אחדו או מוין עליו מכל טמאות שהיו שם כי חלירות היו בנזיות ופוסלים ע"כ אגלגל מותקיינן חלול מפני קרב המזה והתקיינו עושין ע"כ וסופוט של אכן כידריה כ"ל לא מלאו משכב עושין משכ כ"ל משכ חטאת היו מוין עליו, בבאי גלגלים, כפשיי בקר דכריש בקונוטוס דלי אין אכן, כלי גללים ככלל לא אכן היו.

שבועת ימים קודם יוה"כ מפרישין כ"ג שכל עבודה יוה"כ אינה כשירה אלא זו כדיליף בזריות בפרק בתרא (דף יב:) דכתיב בני יום הכפורים וכפר הכהן אשר ימשח אותו. ובגמרא (דף ו.) מפרש למה מפרישין: **לנשם פרהדין**, כך שמה ובגמרא ו מפרש למה נקראת כן: **ומתקנין לו**, וממניין כהן אחר להיות כהן גדול תחתיו אם יארע בו פסול קרי אז שאר טומאה המעכבין מלבוז למקדש: **וצעד ניסו**, גבי יוה"כ כתיב באחרי מות: **א"כ**, דחישת למיתה: **אין לדבר סוף**, שמה גם זו תמות: **גמ' שריפה הפרה**, פרה אדומה: **שעל פני הצירה**, לקמיה מפרש מאי צירה: **לפונה מורחה**, כמקצוע מורחת כפונת של עורה היתה: **שכל מעשיה של פרה: כלי גללים**, * כפשיי בקר מפרש להו כמנחות כ"ב ר' ישמעאל (דף סט:): **כלי אדמה**, שאין עשוין ככלי חרס ככדשן אלא מן האדמה היא שהוא ככאן רכה וחוקקין ממנה כלים: **מאי טעמא**, לקינו לה כלים הללו: **דעבול יום**, לקמן יליף בפרק טרף בקלפי (דף מג:): והוא הטהור כו': **כי היכי דלא ליזולו בה**, לומר הואיל ועבול יום כשר כפרה אין צריך להיות ורזין זה כשמירת טהרה לכך עשו זה מעולה הרבה לטהרה וזו אחת מהן: **כיון דחטאת היא**, חטאת נקראת שנאמר (במדבר יט) למי נדה חטאת היא: **וחטאת טעונה אפון**, חטאות הקריבות כמזבח נשחטות כצפון ולא שזו טעונה לפון שהרי היא נשחטת בזה המשחה: **וכתיב**, כפרה (שם) אל נוכח פני אהל מועד כזאת דמה שהוא עומד בזה המשחה ומתכוין ורואה פתחו של היכל שהוא כזכות מורח: **כי היכי דליוהי סיניא**, לדעת שהופרש שם כדי להטיל עליו עבודה פרה הקריבה חטאת וטעונה מורח וישים לב להיות זרמ כמעשה וסדר עבודותיה: **הצירה אשר הניטות**, אשר זימנתי לה מקום גורן ארונה לנזותה זו ודוד קאמר ליה להאי קרא כדברי הימים: **מנא הני מילי**, דעני פרישה ליוה"כ ולפרה: **כאשר עשה**, כמלואים שזו אותם לפרוש מזבית ו' ימים שנאמר (ויקרא ח) ופתח אהל מועד תשבו יומם וילילה וגו' וכשמיני עבדו שנאמר (שם ט) ויהי ציום השמיני קרא וגו' וכתיב קרב אל המזבח וגו' (א) כאשר וגו' זה לעשות לזרות לפרוש ו' לפני עבודה יום אחד: (ח) **דלפני עשייה**, קיום המזוה: ואימא

הכלים מקדשים ואפילו גללים כו' ואדרבה חסם משמע דטפי פשיטא לו דנשאר כלים מקדשין ומכאן דלפני גללים כו' ודלוא כלים מיקרו לענין טומאה מ"מ הם כלים לענין קידוש וקרינן בהן מים חיים כל כלים: **ובאי שנא צפונה מורחה**, וא"ת אמאי לא היו מפרישין נמי כ"ג לפני יוה"כ לנשכה זו שעל פני הצירה וי"ל דלשכת פרה היו קורים לה לשכת בית אכן כי היכי דנהוי לה היכירא שכל מעשיה ככלי אצנים ואי הוו מפרשי נמי לההיא לשכה כ"ג לפני יוה"כ אל לא הוה ליה היכירא לפרה אי נמי י"ל משום דכ"ג ציוה"כ פרישתו לקדושה שכל עבודתו לפניו ולפנים היו מפרישים אותו ללשכת פרהדין כשנויה בקדש אבל פרה שנושית מחוץ בזה ההשחה פרישתו לנשכה שעל פני הצירה שחון לעזרה: **אלא אימא כוליה קרא ביוה"כ בתיב**, מיהו לי מאי קא פריך דאי כוליה קרא ציוה"כ כתיב אם כן לעשות למה לי וי"ל דסלקא דעתך דמקאס דמרייהו אינעריין ליוה"כ דאי לא כתב אלא לכפר הוה אמנא כפרה דקרנות ואי לא כתב אלא לעשות ה"א זה פרה להכי כתב מרייהו לאשמועינן דווקא יום הכפורים דכתיב ציה מרייהו: ואימא

שבעת ימים פרק ראשון יומא

ב.

שבועת ימים קודם יוה"כ, יש מקומות ששונה המניין כרישא כמו ככאן וככזה קמא (דף ג.) ארבעה אצות מיקין וצפרק קמא דר"ה (דף ג.) ד' ראשי שנים ואיכא דוכתי דמני מיניא לנסוף לפני אידניה של עובדי כוכבים ג' ימים כרפ"ק דמסכת ע"ג (דף ג.) וצפ"ק דקידושין (דף ג.) האשה נקנית בג' דרכים ושולין ודורשין בהלכות (ט) לפני (החג.) י' שלשים יום (פסחים דף א.):

וחב"א א"ב אין ד"בר סוף, דאי איכא למיחש למיתה דחדא ניוחש אפילו למיתה דתרתי ותלת ואע"ג דכ"ב ד' אחין (וימות דף כו:) משמע לקחת מתני' דהתם דלמיתה דחד חיישין לתרי לא חיישין וסתם מתני' דהכא כ"ל דאי חיישין לחדא ניוחש נמי לטובא י"ל דה"ק הכא נהי דחיישין למיתה דחד לזמן מרובה כמו כההיא דפרק ד' אחין (ג"ר ס.) דילמא דלמייבס חד מיית אידך מכל מקום למיתה לזמן מועט כי הכא לא הוה לן למיחש אלא משום מעלה דכפרה חישת לזמן מועט אם כי ניוחש אפילו לתרתי ותלת אי נמי התם חששא בעלמא הוא משום ציטול מזות יצמין וליכא איסורא כולי האי אבל הכא משום דכפרת כל ישראל תלוי בזה ניוחש אפילו לתרתי ותלת ואפילו לזמן מועט וא"כ אין לדבר סוף הלכך ליכא למעבד תקנתא להאי חששא וכי פריך כגמ' (דקמין דף יג.) מאי שנה דגבי טומאה לשמן טפי ממהרה כדלמר בגמרא סגי לתקן לכהן אחר תחתיו והכא חיישין לתרתי ותלת הוה מצי לשנויי כי האי גוונא ההיא חששא בעלמא היא ולא היה צריך להפריש אחר כי מסתמא ימלאו הרבה שיהו ראויין לעבודה אלא מעלה בעלמא הלכך סגי כחד אלא כלאו הכי משני שפירא:

להוציא מבני של צדוקין, לאו צטומאה דלאורייתא מטמו ליה דלא הוי מוזלזלי בה כולי האי אדרבה אמרינן בפרק אין דורשין (מתני' דף יח:) כגדי לוכלי קדש מדרס לחטאת אלא כדמין כפ"ג דמסכת פרה (מ"ח) סמכו ידיהם על ראשו ואומרים לו איסי כ"ג רד עטול אחת דממתת שנוגעין בו חשדין ליה כטמא טומאה דרבינן דלחוי הכהנים חשיבי כטמאים לגבי ידידיה * דגגדיהס מדרס לחטאת * דפרשיסית:

שב"ב מעשיה בבאי אבנים וכו', דווקא כלאו ו' ימים של שריפת הפרה אבל זשעת קידוש התנן כפ"ה דמס' פרה (מ"ה) ככל כלי אבנים כלי אדמה, שלא הוסקו כבכשן שאינן מקבלין טומאה לפי שאינן כלי חרש, פרה אדומה וקראת חטאת שני והיתה לערד בני ישראל למשפורת למי נדה חטאת היא, אמר רבי יוחנן מקום היה בהיכל בירה שמו, [מנא] הני מילי שצריכין להפריש כהן גדול ביום [הכפורים וכן] כהן השורף את הפרה, ובתיב בתריה כאשר עשה ביום הזה צוה ה' לעשות, ואמר ר' משנמיה דר' יוחנן לעשות אילו מפשה פרה לכפר אילו מפשה [יום] [הכפורים, ואימא כוליה קרא ביום הכפורים כתיב, אמ' יליף צוה צוה, כתיב הכא צוה ה' לעשות וכתוב החם כפרה זאת חקת התורה אשר צוה ה' כול,

את הפרה, מכתיהם להר [נביה], שנאמר] ומפתח אהל מועד לא תצאו שבעת ימים] וגו', וכתוב בתריה כאשר עשה ביום הזה צוה ה' לעשות, ואמר ר' משנמיה דר' יוחנן לעשות אילו מפשה פרה לכפר אילו מפשה [יום] [הכפורים, ואימא כוליה קרא ביום הכפורים כתיב, אמ' יליף צוה צוה, כתיב הכא צוה ה' לעשות וכתוב החם כפרה זאת חקת התורה אשר צוה ה' כול,

עין משפט נר מצוה

א א מיי פ"ח מהלכות יוה"כ הלכה ג סמג ענין רט:
ב ב מיי פ"ב מהלכות פרה הלכה א ג ב סמג ענין רלג:

ג ג מיי פ"א שם הלכה יד:

תורה אור השלם

- והקריב אהרן את פר החטאת אשר לו ובפר כגדו ובקדש ביתו:
- ולקח אלעזר הכהן מדרמה באצבעו והזה אל נבח פני אהל מועד מדרמה שבע פעמים: במדבר יט ד
- ולשכלמה בתו ללבב שלם לשמור מצותיך: עדותיך וחקך ולעשות הכל ולבנות הבירה אשר הקינותי:
- בדבר הימים א כט יט
- באשר עשה ביום הזה צוה ה' לעשות לכפר עליכם: ויקרא ח לו
- וזאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר דברי אל בני ישראל וקחו אליך פרה אדמה חמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה: במדבר יט ב על:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה כלי גללים, צפוני בקר, וכ"כ רש"י שבת כ"ח ע"א ד"ה לל, אבל שבת דף טז ע"ב כתב רש"י גללים שיש: תוס' ד"ה להוציא וכו' דבגדיהם מדרס לחטאת כפרשיסית, עיי' וזכור דף ז ע"ב מוס' ד"ה שריפה:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כאשר כו' כאשר עשה לזה לעשות לזכות:

מוסף רש"י

שבועת ימים, הן מסכת מיירי כקדר יום הכפורים [לקמן יד:] דכל מסכת זו כמנחות אחת, ששוקק כולה כקדר כמות שהן ששוקקים סוקרין וסולקין [לקמן טו, א] אף אשה אחת מתקנינן לו, מומין לכהן גדול לערב יום הכפורים (סוכה כד,).

רבינו חננאל

שבועת ימים קודם ליום הכפורים מפרישין בהן גדול מביתו כול, תנן הוה במסכת פרה תחתיה פיר' ג' שבעת ימים קודם לשורת הפרה מפרישין בהן השורף הפרה מביתו ללשכה שעל פני הבירה כול, פירוש כלי גללין כלי אבנים כלי אדמה, שלא הוסקו כבכשן שאינן מקבלין טומאה לפי שאינן כלי חרש, פרה אדומה וקראת חטאת שני והיתה לערד בני ישראל למשפורת למי נדה חטאת היא, אמר רבי יוחנן מקום היה בהיכל בירה שמו, [מנא] הני מילי שצריכין להפריש כהן גדול ביום [הכפורים וכן] כהן השורף את הפרה, ובתיב בתריה כאשר עשה ביום הזה צוה ה' לעשות, ואמר ר' משנמיה דר' יוחנן לעשות אילו מפשה פרה לכפר אילו מפשה [יום] [הכפורים, ואימא כוליה קרא ביום הכפורים כתיב, אמ' יליף צוה צוה, כתיב הכא צוה ה' לעשות וכתוב החם כפרה זאת חקת התורה אשר צוה ה' כול,

ואין להקשות דלנקיטת עם השורף הואיל ככל מקדשין, ועוד תנן [שם מ"ד] ומימי לא שפירא כהן השורף את הפרה דמקא אלכטו כשפת המוקד, משמע דהוי על שרת, דשכיל אחר הפסע לא היו קרי ליה מוקד, וכיון דהוי על שרת א"כ הוי על מתכת דקריין [הלל ג, א] דלא שרת של עץ לא בעדין, מיהו על היא דמנחות חמייה, דכספרי [חקת קנן] משמע שמתות קבלת דמה היה ביד, ומפיין ליה מלוג של מטרעט שהיה בידו, וי"ל דפליגי, אי נמי, נראה לרבינו הארי"ה דהיא דספרי מיירי לענין רואה כחצוץ דלא ליפין מהאלת אלוה שהוא בכלל, ומפרש רבינו הוקן דקאי האלוהא שהיו מוין על הכהן כזאתה לשה קודם שריפת הפרה וכן משמע לשנא דכל מעשיה דלשכסה קאל, ויכי תנן כנסתם פרה [פ"ג מ"א] א אחד או אחדו או מוין עליו מכל טמאות שהיו שם כי חלירות היו בנזיות ופוסלים ע"כ אגלגל מותקיינן חלול מפני קרב המזה והתקיינו עושין ע"כ וסופוט של אכן כידריה כ"ל לא מלאו משכב עושין משכ כ"ל משכ חטאת היו מוין עליו, בבאי גלגלים, כפשיי בקר דכריש בקונוטוס דלי אין אכן, כלי גללים ככלל לא אכן היו.

(א) זאת לדעת כי רוב הגהות שהובאו הנה כתיבי לקוחות מספר שרי יצחק [גם לפעמים התחלות הדבורים הנה לא כפי נוסחאותיהם כגמ', והמה כפי נוסחאותיה ד"י או כ"י], [ב] [לפנינו הגי' ומוין עליו כל ו' הימים מכל חטאות שהיו שם וכו'].